

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΕΠΕΑΕΚ)**

**ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΒ (ΕΤΠΑ)**

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΜΕΤΡΟ	ΕΝΕΡΓΕΙΑ
3	3.3	3.3.β

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

ΠΡΥΤΑΝΗΣ
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ, FAX

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ
Τηλ. (031) 844.825
Fax (031) 844.536

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ

**ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΡΓΟΥ*

ΑΡΧΙΚΗ ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Επέκταση του υπάρχοντος τοπικού δικτύου διασύνδεσης βάσεων δεδομένων σε μορφή οπτικών δίσκων (cd-rom network). Υποστήριξη ανάπτυξης υβριδικού συστήματος διαχείρισης και δικτύωσης βάσεων δεδομένων σε ψηφιακή μορφή και άλλων εφαρμογών της βιβλιοθήκης με την αγορά επιπλέον σκληρών δίσκων Η/Υ. Σύστημα οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων (OCR-Optical Character Recognition). Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας (Η/Υ-τερματικά, εκτυπωτές) με δυνατότητα υποστήριξης εφαρμογών πολυμέσων (multimedia). Επίπλωση βιβλιοθήκης (βιβλιοστάτες, εκθετήρια τευχών τρεχόντων περιοδικών, εκθετήρια νεοεισαχθέντων βιβλίων και εφημερίδων) για προσαρμογή στο νέο διαμορφωμένο περιβάλλον με ελεύθερης πρόσβασης βιβλιοστάσια για το κοινό και επίπλωση γραφείου για το προσωπικό. Εποπτικά μέσα για τη χρησιμοποίηση οπτικοακουστικού υλικού το οποίο θα χρησιμοποιηθεί κυρίως στα προγράμματα εκπαίδευσης στη χρήση της βιβλιοθήκης που θα πραγματοποιούνται στην αίθουσα διαλέξεων που προβλέπεται να δημιουργηθεί με την αναδιαμόρφωση του χώρου της βιβλιοθήκης που προβλέπεται στα πλαίσια του “Εκσυγχρονισμός της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών”. Φωτοτυπικό μηχάνημα για χρήση από το κοινό της βιβλιοθήκης.

ΑΡΧΙΚΗ ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ Ε/Ε

Εξοπλισμός της βιβλιοθήκης με τα απαραίτητα εργαλεία για να υποστηριχθούν οι προβλεπόμενες στα πλαίσια του έργου “Εκσυγχρονισμός της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών” ενέργειες. Βελτιστοποίηση των προσφερομένων υπηρεσιών της βιβλιοθήκης μέσα από την ανάλογη υλικοτεχνική υποδομή και υποστήριξη της βιβλιογραφικής εκπαίδευσης των χρηστών. Προσφορά μεγαλύτερου αριθμού βάσεων δεδομένων σε CD, ώστε να καλυφθούν οι αυξημένες πληροφοριακές ανάγκες της πανεπιστημιακής κοινότητας και διάθεση μεγαλύτερου αριθμού θέσεων εργασίας (Η/Υ) για online πρόσβαση. Απόκτηση της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής για τη δημιουργία βάσης δεδομένων ψηφιακής εικόνας για την ψηφιοποίηση έντυπου αρχειακού και εκπαιδευτικού υλικού.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- Επέκταση του υπάρχοντος συστήματος δικτύωσης και διαχείρισης πολλαπλών βάσεων δεδομένων. Θα αγορασθούν δύο (2) επιπλέον CD towers με 14 CD-ROM drives συνολικά, για τον εμπλουτισμό της συλλογής της βιβλιοθήκης σε βάσεις δεδομένων σε ψηφιακή μορφή. Επίσης θα αγορασθούν σκληροί δίσκοι μεγάλης χωρητικότητας για την υποστήριξη ανάπτυξης υβριδικού συστήματος διαχείρισης και δικτύωσης μεταφορτωμένων βάσεων δεδομένων που θα συνδυαστεί με το ήδη υπάρχον σύστημα (CD-ROMs).
- Βελτίωση και προσαρμογή στο αναδιαμορφωμένο περιβάλλον της επίπλωσης της Βιβλιοθήκης. Για τα νέα ελεύθερης πρόσβασης βιβλιοστάσια-αναγνώστρια που πρόκειται να δημιουργηθούν με την αναδιαμόρφωση του χώρου της βιβλιοθήκης και για τη συγκέντρωση του συνόλου του υλικού της συλλογής στο χώρο της βιβλιοθήκης θα αποκτηθούν καλαίσθητα, ανθεκτικά και λειτουργικά (μειωμένες διαστάσεις, επένδυση ξύλινη ή απομίμηση ξύλου κλπ.) ράφια για την τοποθέτηση των βιβλίων, εκθετήρια περιοδικών με ατομικούς αποθηκευτικούς χώρους έτσι ώστε να μπορεί να εκτίθεται το πρόσφατο τεύχος κάθε περιοδικού στη μπροστινή επικλινή πτυσσόμενη επιφάνεια (ντουλάπι) κάθε χώρου και συγχρόνως να αποθηκεύονται τα παλαιότερα τεύχη στο εσωτερικό του καθώς και εκθετήρια βιβλίων και περιοδικών. Συγχρόνως θα αγοραστεί μικρός αριθμός γραφείων-επίπλων για την εγκατάσταση των νεοπροσληφθέντων υπαλλήλων (βιβλιοθηκονόμων).
- Συμπλήρωση του ηλεκτρονικού εξοπλισμού της Βιβλιοθήκης. Θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας στο χώρο της βιβλιοθήκης εξοπλισμένες με Η/Υ-τερματικά που θα έχουν την δυνατότητα να υποστηρίζουν εφαρμογές πολυμέσων και εκτυπωτές. Θα αποκτηθεί σύστημα οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων (server scanner, cd-rom drive κλπ.) εφοδιασμένο με το κατάλληλο λογισμικό, για τη μετατροπή και αποθήκευση σε ψηφιακή μορφή αρχειακού υλικού (για εκπαιδευτική ή/και διοικητική χρήση) σε έντυπη μορφή. Για την αντιμετώπιση της αυξημένης ζήτησης παροχής υπηρεσιών αναπαραγωγής τμημάτων των εντύπων τεκμηρίων που περιλαμβάνει στη συλλογή της η βιβλιοθήκη θα αποκτηθεί δεύτερο φωτοτυπικό μηχάνημα για χρήση από το κοινό της βιβλιοθήκης.
- Δημιουργία υποδομής για τη χρησιμοποίηση οπτικοακουστικών μέσων εποπτείας στα προγράμματα εκπαίδευσης των χρηστών. Θα αποκτηθούν γραφοσκόπιο και data-show

που θα χρησιμοποιηθούν στα προγράμματα εκπαίδευσης στη χρήση της βιβλιοθήκης. Τα προγράμματα αυτά προβλέπεται να πραγματοποιούνται σε **ειδικό χώρο διαλέξεων** που θα δημιουργηθεί στα πλαίσια της γενικής αναδιαμόρφωσης των χώρων της βιβλιοθήκης. Ο ίδιος εξοπλισμός θα χρησιμοποιηθεί και για την υποστήριξη του σχεδιαζόμενου τμήματος οπτικοακουστικού υλικού.

A / A	ΕΙΔΟΣ	ΠΟΣΟ- ΤΗΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΚΤΗ- ΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑ- ΔΑΣ (σε εκ. δρχ.)	ΚΟΣΤΟΣ ΑΓΟΡΑΣ (σε εκ. δρχ.)
1	Εκθ. Τρεχ. τχ. Περιοδ. διαστ. 120X200X40	43	A/96	0.1534	6.5962
2	Βιβλιοστάτες διαστάσεων 90X200X50	183	A/97	0.1	18.3
3	H/Y Pentium	6	Δ/96	0.35	2.1
4	Εκτυπωτές dot matrix 9 ακίδων	2	Δ/96	0.1	0.2
5	CD-ROM towers των 7 drives το καθένα	2	Δ/96	1.25	2.5
6	Σκληροί δίσκοι (SCSI / 18G)	2	Δ/97	0.5	1
7	H/Y με δυνατ. εφ. multimedia	10	Δ/97	0.4	4
8	Γραφεία-έπιπλα	3	Δ/97	0.2	0.6
9	Φωτοτυπικό μηχάνημα	1	Δ/97	6	6
10	Σύστ. Οπτ. Ανάγν. Χαρακτ. (server)	1	Δ/97	1.8	2.8
11	Σύστ. Οπτ. Ανάγν. Χαρακτ. (scanners)	2	Δ/97	0.6	1.2
12	Data-show	1	Δ/97	3.1038	3.1038
13	Γραφοσκόπιο	1	Δ/97	0.5	0.5
14	Εκθετήρια εφημερίδων και βιβλίων	1	B/98	0.22	1.1
ΣΥΝΟΛΟ (σε εκ. δρχ.)		50			

ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΚΟΙΜΟΤΗΤΑΣ Ε/Ε

Στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας λειτουργούν σήμερα 5 τμήματα προπτυχιακών σπουδών (Οικονομικών Επιστημών, Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής, Διεθνών & Ευρωπαϊκών Οικονομικών & Πολιτικών Επιστημών, Εφαρμοσμένης Πληροφορικής) και 2 διατμηματικά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών (Οικονομική Επιστήμη, Διοίκηση Επιχειρήσεων). Την ακαδημαϊκή χρονιά 1996-1997 προβλέπεται να λειτουργήσει ένα ακόμα προπτυχιακό τμήμα (Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής) και ένα μεταπτυχιακό (Νέες τεχνολογίες στις Διοικητικές και τις Κοινωνικές Επιστήμες), ενώ έχουν ιδρυθεί και προβλέπεται να λειτουργήσουν μέχρι το 2000 δύο ακόμα τμήματα προπτυχιακών σπουδών (Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών / Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης). Ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών είναι περίπου 10.000 από τους οποίους οι 5.000 περίπου είναι ενεργοί. Το Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό αποτελείται από 80 μέλη περίπου και 30 Βοηθούς, Επιστημονικούς Συνεργάτες, Επισκέπτες Καθηγητές, Ε.Ε.Π. και ΕΜΥ.

Η Βιβλιοθήκη στεγάζεται στον ημιόροφο των κτιριακών εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και καταλαμβάνει συνολικά χώρο περίπου 1300 τ.μ. Ο ενιαίος χώρος της βιβλιοθήκης χωρίζεται σε αναγνωστήριο, αίθουσα καταλόγων, αίθουσα εξυπηρέτησης χρηστών και εκθετήριο τρεχόντων τευχών περιοδικών, χώρος εργασίας προσωπικού, κλειστό βιβλιοστάσιο. Πρέπει να σημειωθεί ότι λειτουργεί ως **μία και ενιαία κεντρική πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη** και έχει ως σταθερή πολιτική τη διατήρηση αυτού του χαρακτήρα.

Η βιβλιοθήκη περιλαμβάνει μια συλλογή βιβλίων της τάξης των 50.000 τόμων στην οποία προστίθενται 5.000 περίπου τόμοι ετησίως, μια αξιόλογη συλλογή περιοδικών (1000 περίπου τίτλοι από τους οποίους οι 150 αποτελούν μοναδικές προσκτήσεις στον ελλαδικό χώρο) και ικανοποιητική για τα ελληνικά δεδομένα συλλογή βιβλιογραφικών βάσεων δεδομένων σε οπτικούς δίσκους (10 βάσεις σε 16 cd-rom).

Το Δεκέμβριο του 1992 η βιβλιοθήκη προχώρησε στην αγορά του ολοκληρωμένου προγράμματος αυτοματοποίησης βιβλιοθηκών ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ II το οποίο εγκαταστάθηκε πλήρως τον Απρίλιο του 1993. Ο υπολογιστής-server της βιβλιοθήκης είναι ένας IBM RS 6000 520 στον οποίο είναι σειριακά συνδεδεμένα 10 τερματικά (VT100).

Η Βιβλιοθήκη προστατεύεται με ηλεκτρονικό αντικλεπτικό σύστημα και οι χρήστες της αυτοεξυπηρετούνται για αναπαραγωγή άρθρων περιοδικών ή τμημάτων βιβλίων με ένα φωτοτυπικό μηχάνημα στο χώρο της βιβλιοθήκης το οποίο δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στην αυξημένη ζήτηση με αποτέλεσμα να δημιουργείται στις ώρες αιχμής συνωστισμός και να απαιτείται μεγάλη αναμονή.

Η Βιβλιοθήκη έχει σύνδεση με το διεθνές δίκτυο INTERNET μέσω του FORTHNET. Υπάρχουν επτά (7) ακόμα PC εκ των οποίων τα δύο διαθέτουν cd-rom drives. Από τις αρχές

του 1996 βρίσκεται σε εξέλιξη η δικτύωση (FDDI - ISDN) όλων των κτιρίων του Πανεπιστημίου.

Όπως προαναφέρθηκε η Βιβλιοθήκη του ΠΑ.ΜΑΚ. είναι συνδρομητρία σε 10 βάσεις δεδομένων (βιβλιογραφικές, αριθμητικές, πλήρους κειμένου) σε μορφή οπτικών δίσκων (cd-rom). Οι βάσεις αυτές σήμερα είναι προσβάσιμες για το κοινό μέσω του υπάρχοντος τοπικού δικτύου διαχείρισης βάσεων δεδομένων σε μορφή οπτικών δίσκων, από δύο (2) μόνο ατομικές θέσεις εργασίας στο χώρο της εισόδου της βιβλιοθήκης. Η επέκταση των 14 CD-ROM drives που διαθέτει σήμερα το παραπάνω σύστημα και η αύξηση των θέσεων εργασίας θα συμβάλει αφενός στην πληρέστερη και πλατύτερη παροχή πληροφόρησης και αφετέρου στην ενίσχυση της χρήσης των βάσεων δεδομένων από περισσότερους χρήστες ταυτόχρονα. Επιπλέον, με την απόκτηση σκληρών δίσκων (SCSI) μεγάλης χωρητικότητας (18G) θα αναπτυχθεί υβριδικό σύστημα διαχείρισης και δικτύωσης βάσεων δεδομένων σε ψηφιακή μορφή που θα καταστήσει δυνατή την μεταφόρτωση τέτοιων βάσεων, θα ευρύνει μορφολογικά και αριθμητικά τις προσφερόμενες υπηρεσίες online πληροφόρησης και θα ενισχύσει την δυνατότητα απομακρυσμένης πρόσβασης των χρηστών βελτιώνοντας συγχρόνως το χρόνο ανταπόκρισης και ανάκλησης πληροφοριών.

Έχει διαπιστωθεί ότι, παρόλες τις αντίθετες αρχικές προβλέψεις, η άυξηση της έντυπης παραγωγής δεν έχει υποχωρήσει με την αντίστοιχη αύξηση του όγκου των πληροφοριών σε ψηφιακή μορφή. Επίσης το έντυπο υλικό και κυρίως το βιβλίο δεν έχει χάσει τον πρωταρχικό ρόλο του στη διακίνηση της γνώσης. Θα ήταν παράδοξη η βελτίωση της προσιτότητας του υλικού μιας βιβλιοθήκης από απομακρυσμένους χρήστες χωρίς την παράλληλη δυνατότητα φυσικής πρόσβασης στη συλλογή της. Το κλειστό βιβλιοστάσιο επιτρέπει την προσέγγιση στο υλικό της βιβλιοθήκης μόνο μέσα από υποκατάστατα (κατάλογος) με αποτέλεσμα να περιορίζεται έτσι αρκετά ο βαθμός αξιοποίησης αυτού του υλικού. Η απαγόρευση της φυσικής πρόσβασης στη συλλογή συντελεί στην λανθασμένη αντίληψη περί μουσειακού χαρακτήρα της βιβλιοθήκης και αποδυναμώνει τη χρηστική της λειτουργία. Το υλικό της μια βιβλιοθήκη οφείλει να το αντιμετωπίζει ως αναλώσιμο και να προωθεί τη χρήση του εντός και εκτός του χώρου της βιβλιοθήκης.

Η διευθέτηση των χώρων μιας σύγχρονης βιβλιοθήκης πρέπει να καταφέρει να ανταποκρίνεται στη μεταβατική φάση που περνάμε όσον αφορά τρόπους επικοινωνίας και διακίνησης της γνώσης. Ο χώρος της βιβλιοθήκης πρέπει να λειτουργεί ως πύλη πρόσβασης σε απομακρυσμένες πηγές πληροφόρησης αλλά ταυτόχρονα να προβάλλει τη χρήση του υλικού που φιλοξενεί.

Έχει σχεδιαστεί για το 1996 η αναδιαμόρφωση του χώρου της Βιβλιοθήκης με τη δημιουργία δύο ανοικτής πρόσβασης βιβλιοστασίων-αναγνωστηρίων, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας εφοδιασμένων με Η/Υ που θα μπορούν να υποστηρίξουν τη χρήση πολυμέσων (multimedia) και εκτυπωτές και την οργάνωση δανειστικού τμήματος. Η παροχή υλικοτεχνικής υποδομής είναι απαραίτητη για την επιτυχή εφαρμογή του παραπάνω σχεδιασμού. Έτσι, στα πλαίσια της αναδιαμορφωμένης ανάπτυξης του τμήματος περιοδικών και για την καλύτερη παρουσίαση των τρεχόντων τευχών των περιοδικών η βιβλιοθήκη θα

προμηθευτεί κατάλληλα εκθετήρια με ατομικούς αποθηκευτικούς χώρους για κάθε τίτλο. κατασκευασμένα έτσι ώστε να μπορεί να εκτίθεται το πρόσφατο τεύχος κάθε περιοδικού στη μπροστινή επικλινή πτυσσόμενη επιφάνεια (ντουλάπι) κάθε χώρου και συγχρόνως να αποθηκεύονται τα παλαιότερα τεύχη στο εσωτερικό του.

Ειδικότερα με τη δημιουργία ελεύθερης πρόσβασης βιβλιοστασιών-αναγνωστηρίων καθίσταται αναγκαία η προμήθεια νέων (λειτουργικότερων διαστάσεων για την εξοικονόμηση χώρου) και καλαίσθητων βιβλιοστατιών που θα περιβάλλουν τις θέσεις εργασίας και ανάγνωσης. Οι υπάρχοντες μεταλλικοί ογκώδεις βιβλιοστάτες θα μεταφερθούν σε βοηθητικούς κλειστούς χώρους και θα φιλοξενήσουν τους παλαιότερους δεμένους τόμους των περιοδικών.

Με τον απαραίτητο εξοπλισμό θα είναι δυνατή η ανάπτυξη συστήματος διαχείρισης ψηφιακής εικόνας και η δημιουργία βάσεων δεδομένων είτε με αρχειακό υλικό για εκπαιδευτικούς σκοπούς (ψηφιακή συλλογή αρχείων, πανεπιστημιακές παραδόσεις σε ψηφιακή μορφή, είτε με τις σελίδες περιεχομένων των ελληνικών περιοδικών για διευκόλυνση και ενίσχυση της υπάρχουσας περιορισμένης πρόσβασης του κοινού στη συλλογή ελληνικών περιοδικών της βιβλιοθήκης λόγω έλλειψης των κατάλληλων εργαλείων έρευνας/αναζήτησης.

Με τον εμπλουτισμό της συλλογής, τη δυνατότητα online αναζήτησης του υλικού της Βιβλιοθήκης, τη δημιουργία συλλογής κρατημένων βιβλίων και τον ελεύθερο δανεισμό για το υπόλοιπο υλικό δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την προσφορά πολλαπλών πηγών πληροφόρησης ανά γνωστικό αντικείμενο με στόχο τη μετατόπιση του ενδιαφέροντος από το «ένα σύγγραμμα» στην υποστηρικτική για το κάθε μάθημα βιβλιογραφία. Η νέα όμως αυτή πραγματικότητα για να αποδώσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα πρέπει να συνδυαστεί με ένα συστηματικό πρόγραμμα εκπαίδευσης στη χρήση της βιβλιοθήκης με τα κατάλληλα εποπτικά μέσα.